

กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
**A Strategy for Developing the Competency of School Administrators in
the Digital Era of Secondary Schools Under the Office of the
Basic Education Commission**

ณัฐกานต์ สุทธิจิตร¹,
ธีระวัฒน์ มอนไรสง² และ วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรารภณ์³
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา^{1,2} มหาวิทยาลัยรามคำแหง³
Natthakarn Suttijit¹
Teerawat Montaisong² and Wisut Wichitpatcharaporn³
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University^{1,2} Ramkhamhaeng University³
Corresponding Author, E-mail: teerawatmontaisong@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลต่อสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล 2) สร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล 3) ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีดำเนินการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 2,363 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบประเมินกลยุทธ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า สภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่เป็นจุดแข็งได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และ ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ด้านที่เป็นจุดอ่อนได้แก่ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และ ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ สภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่เป็นโอกาสได้แก่ ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน การดำเนินการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ และ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านที่เป็นอุปสรรคได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และ ด้านภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลง

* วันที่รับบทความ : 11 ตุลาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 15 ตุลาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 18 ตุลาคม 2567

2) กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มี 5 กลยุทธ์หลัก 13 กลยุทธ์รอง 62 แนวทางการพัฒนา 3) การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์ระดับ 0.99 ในการนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: สมรรถนะ; ผู้บริหารสถานศึกษา; ยุคดิจิทัล

Abstract

The objectives of this research article are to 1) analyze the internal and external environment that affects the competency of school administrators in the digital age. 2) create and examine strategies for developing the competency of school administrators in the digital era. 3) Evaluate strategies for developing the competency of educational administrators in the digital era of secondary schools. Under the Office of the Basic Education Commission How to conduct research The population used in the research was 2,363 secondary school administrators, resulting in a sample size of 345 people. By stratified random sampling. The research tools are questionnaires and strategy evaluation forms. Statistics used include percentages, averages, and standard deviations.

The results of the research found that 1) The overall environment and competency of school administrators in the digital era is at a high level. It was found that the environment within the competencies of educational administrators in the digital era of secondary schools Overall, it is at a high level. Strong points include: Creating a learning culture in the digital age and communication and building community relations weak points include: Transformational leadership Vision In terms of using media and technology in educational institution administration and Development towards professional excellence External environment, competencies of educational institution administrators in the digital era The overall picture is at a high level. Opportunity areas include: Communication and building community relations The use of media and technology in educational institution administration Development towards professional excellence and having a vision. Obstacles include: aspects of creating a learning culture in the digital age and aspects of transformational leadership. 2) Strategy for developing the competency of educational administrators in the digital era of secondary schools. Under the Office of the Basic Education Commission. It was found that there were 5 main strategies, 13 secondary strategies, 62 development guidelines. 3) Evaluation of strategies for developing the competency of school administrators in the digital era of secondary schools. Under the Office of the Basic Education Commission. It was found that it was possible and useful at the level of 0.99 in using it to develop the competency of school administrators in the digital era as a whole. It was at a high level of possibility. and is useful at the highest level.

Keywords: Competency; School Admisnistrator; Digital era

บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี การแข่งขัน สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เศรษฐกิจ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ทำให้องค์กรต่าง ๆ ได้รับความกระทบอย่างมีนัยสำคัญ สถานการณ์เหล่านี้เรียกว่า “BANI World” ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญสำหรับผู้นำองค์กรที่ต้องเข้าใจและเตรียมพร้อมรับมือให้ทัน สถานการณ์ ซึ่งสิ่งนี้ได้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารที่สามารถเชื่อมโยงโลกให้มีการติดต่อสื่อสารได้อย่างสะดวกสบายมากขึ้น ทั้งยังส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าในด้านการศึกษาที่เป็นแกนหลักในการพัฒนาที่ยั่งยืน

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจโลกในศตวรรษนี้และเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยการผลิตประชากรที่มีทักษะการแข่งขันสูง ในโลกที่ประสบกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางเชิงยุทธศาสตร์สำหรับการจัดการการเรียนรู้ ได้ให้ความสำคัญในเรื่ององค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและศักยภาพของผู้เรียนที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากการศึกษาปัญหาและความท้าทายที่เกิดจากระบบการศึกษาเพื่อจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ในด้านที่ 1 ด้านคุณภาพของคนไทยแต่ละกลุ่มวัยเป็นปัญหาสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต ทั้งเรื่องพัฒนาการและสติปัญญาตั้งแต่วัยเด็ก การขาดทักษะความรู้ความสามารถที่ส่งผลกระทบต่อผลิตภาพแรงงานของประเทศ และปัญหาด้านสุขภาพในวัยผู้สูงวัยที่ส่งผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐ ปัญหาเกิดขึ้นเป็นผลจากระบบการศึกษาของประเทศที่ยังไม่สามารถเตรียมและพัฒนาคนในแต่ละช่วงวัยให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจและสังคม และเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกับระบบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษาในทุกระดับการศึกษา มาตรฐานสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามมาตรฐานวิชาชีพ และระบบการจัดการศึกษา และการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะการเรียนรู้ทักษะการดำรงชีวิต รวมถึงการสร้างลักษณะนิสัยและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579, 67-69) จึงจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหาร เพื่อพัฒนาทักษะในการคิดการตัดสินใจของผู้บริหาร

กลยุทธ์ผู้บริหารสถานศึกษา (Principal Strategy) หรือกลยุทธ์ของบุคคลที่มีภาวะผู้นำนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กร โดยเฉพาะในความเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ช่วยให้สามารถส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเป้าหมายที่สอดคล้องตามนโยบายการศึกษาและยุทธศาสตร์ชาติ สามารถบริหารทรัพยากรได้อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ สามารถวางแผนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้กลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาให้เกิด

คุณภาพต่อเนื่อง สร้างการยอมรับของผู้รับบริการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่องยั่งยืน จึงเป็นที่ตระหนักดีว่าในการบริหารองค์กรปัจจุบัน การดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนจะมีการแข่งขันค่อนข้างสูง แนวคิดหรือ วิธีการในการบริหารแบบเดิม ๆ ไม่สามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้เหมือนในอดีต จึงมีความจำเป็นอย่าง ยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องอาศัยชั้นเชิงในการบริหารที่เหนือกว่าคู่แข่ง หรืออาศัยความว่องไวในการปรับตัวให้ทันต่อ ภาวะการแข่งขันที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การจัดการเชิงกลยุทธ์จึงเป็นแนวทางหนึ่ง ที่จะช่วยให้ผู้บริหารกำหนดทิศทางขององค์กร วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กร ช่วยกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับองค์กรเพื่อที่จะนำกลยุทธ์เหล่านั้นไปประยุกต์ปฏิบัติและควบคุมประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรได้ (ยุภาพร ยุภาศ, 2562)

สมรรถนะของผู้บริหาร สมรรถนะ (competency) หรือขีดระดับความสามารถของผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการการศึกษา ในลักษณะด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ลักษณะเฉพาะตัว (Attribute) พฤติกรรม (Behavior) ประกอบการทำให้สามารถปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบที่เกิดผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่ได้วางไว้ อย่างไรก็ตามในยุคการ เปลี่ยนแปลงการพัฒนาประเทศไปสู่ยุคประเทศไทย 4.0 องค์กรต่าง ๆ ย่อมต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ สมรรถนะของผู้บริหารองค์กรจึงต้องได้รับการส่งเสริมและ พัฒนาให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย 4.0 (กรกต ขาวสะอาด, 2559: 16)

ดิจิทัลเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมการบริหารงานกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT มาใช้เพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ในงานด้านต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสมเกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าอย่างแท้จริง รวมถึงมีความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนทัศนคติและแนวคิดการบริหารของตนเอง ให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษามีความทันสมัย สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในทุก ๆ ด้าน (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2559: 72) สอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการด้านการศึกษา ในด้านที่ 3 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีนโยบายให้พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา กำหนดตัวชี้วัดในการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะด้าน Digital Literacy, Digital Pedagogy และทักษะการสื่อสาร ทั้งยังส่งเสริมการใช้ Digital Technology

ในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา และกรอบแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.7/ว4 ลงวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2563 โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้กำหนดแนวทางเพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและสนับสนุนการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำขององค์กรในยุคดิจิทัลนี้ จึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการนำองค์กรโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเพื่อเป็นกลไกสำคัญ ที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษา (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561: 120-121)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ให้ก้าวไปในทิศทางที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลต่อสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. สร้างและตรวจสอบกลยุทธ์ในกลยุทธ์ของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานทั่วประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 2,363 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ อ้างอิงตามตารางกำหนดขนาด
ตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 345 คน

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.2.1 สภาพแวดล้อมของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

1.2.1.1 สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้าง
(Structure : S1) 2) ด้านกลยุทธ์และนโยบาย (Strategy : S2) 3) ด้านระบบ (System : S3) 4) ด้าน
รูปแบบ (Style : S4) 5) ด้านบุคลากร (Staff : S5) 6) ด้านทักษะความรู้ (Skills : S6) 7) ด้านค่านิยม
(Shared Values : S7)

1.2.1.2 สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ได้แก่ 1) ปัจจัยด้าน
การเมืองและกฎหมาย (Political : P) 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic : E) 3) ปัจจัยด้านสังคม
วัฒนธรรม (Social-culture : S) 4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology : T)

1.2.2 สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ได้แก่ 2.1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2.2) ด้าน
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2.3) ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา 2.4) ด้านการ
สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 2.5) ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ 2.6) ด้านการ
สื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน

1.3 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยนี้ ระหว่างเดือนเมษายน – ตุลาคม พ.ศ.
2567

1.4 เครื่องมือการวิจัย

1.4.1 โครงสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ (Check
List) และที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่สอดคล้องกับนิยามศัพท์ จำแนก
ออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5

1.4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เกี่ยวกับการสภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545:) คัดเลือกไว้ใช้ได้ ซึ่งแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

1.4.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน เรียบร้อยแล้วมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญหลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับสถานศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 คน ในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำผลที่ได้มาหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.80 (วรณีย์ แกมเกตุ, 2551) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 ดังนั้นจึงผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.5.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

1.5.2 ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ท่านผู้อำนวยการสถานศึกษา ในการส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ทั้งสิ้นจำนวน 345 คน เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าไปตอบแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form

1.5.3 ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามการวิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ต่อไป

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.6.1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

1.6.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดการให้คะแนนระดับความคิดเห็น แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

เกณฑ์ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ดังนี้คือ ผลรวมของคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดและค่าเฉลี่ยต่ำสุดหารด้วยสอง

$$\frac{\text{ค่าเฉลี่ยสูงสุด} + \text{ค่าเฉลี่ยต่ำสุด}}{2}$$

2

คะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยกว่าเกณฑ์ กำหนดให้เป็น จุดแข็ง และ โอกาส

คะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยกว่าเกณฑ์ กำหนดให้เป็น จุดอ่อน และ อุปสรรค

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

2.1 การสร้างกลยุทธ์

2.1.1 นำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม มาจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายใน ภายนอก จำแนกจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคโดยใช้เทคนิค Tows Analysis

2.1.2 จัดทำร่างกลยุทธ์ ผู้วิจัยได้ทำการจับคู่กลยุทธ์ทั้งหมดในแต่ละช่อง (SO, ST, WO, WT) เรียบร้อยแล้วก็นำยุทธศาสตร์ทั้งหมดที่ได้ไปดำเนินการร่างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.3 ตรวจสอบความเหมาะสม โดยนำร่างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบความถูกต้องจากการสนทนากลุ่ม (Focus group)

2.2 การตรวจสอบกลยุทธ์

2.2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการทำสนทนากลุ่ม (Focus group) จำนวนที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 9 ท่าน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารสถานศึกษา โดยพิจารณาผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญขึ้นไป จำนวน 3 ท่าน 2) ศึกษานิเทศก์หรือผู้ทำหน้าที่แทนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิจารณาจากศึกษานิเทศก์/ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร ที่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญขึ้นไป จำนวน 3 ท่าน 3) นักวิชาการทางการศึกษา พิจารณาจาก

การเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา/ด้านการพัฒนาหลักสูตร ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญขึ้นไป จำนวน 3 ท่าน

2.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง (Moderator) และผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้จดบันทึก (Note Taker) พร้อมบันทึกเสียง

2.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มาจากการใช้เทคนิคและการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ทั้งนี้ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้อ้างอิงตามตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane ซึ่งกำหนดให้มีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ของขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 345 คน จากจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งสิ้นจำนวน 2,363 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยลักษณะแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแต่ละข้อจะจำแนกให้ตอบเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ออกหนังสือถึง เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบประเมิน

3.3.2 ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบประเมินเพื่อการวิจัย ทั้งสิ้นจำนวน 345 โรงเรียน เพื่อให้ผู้ตอบแบบประเมินสแกนเข้าไปตอบแบบออนไลน์ผ่าน Google Form

3.3.3 ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของการตอบแบบประเมินการวิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ต่อไป

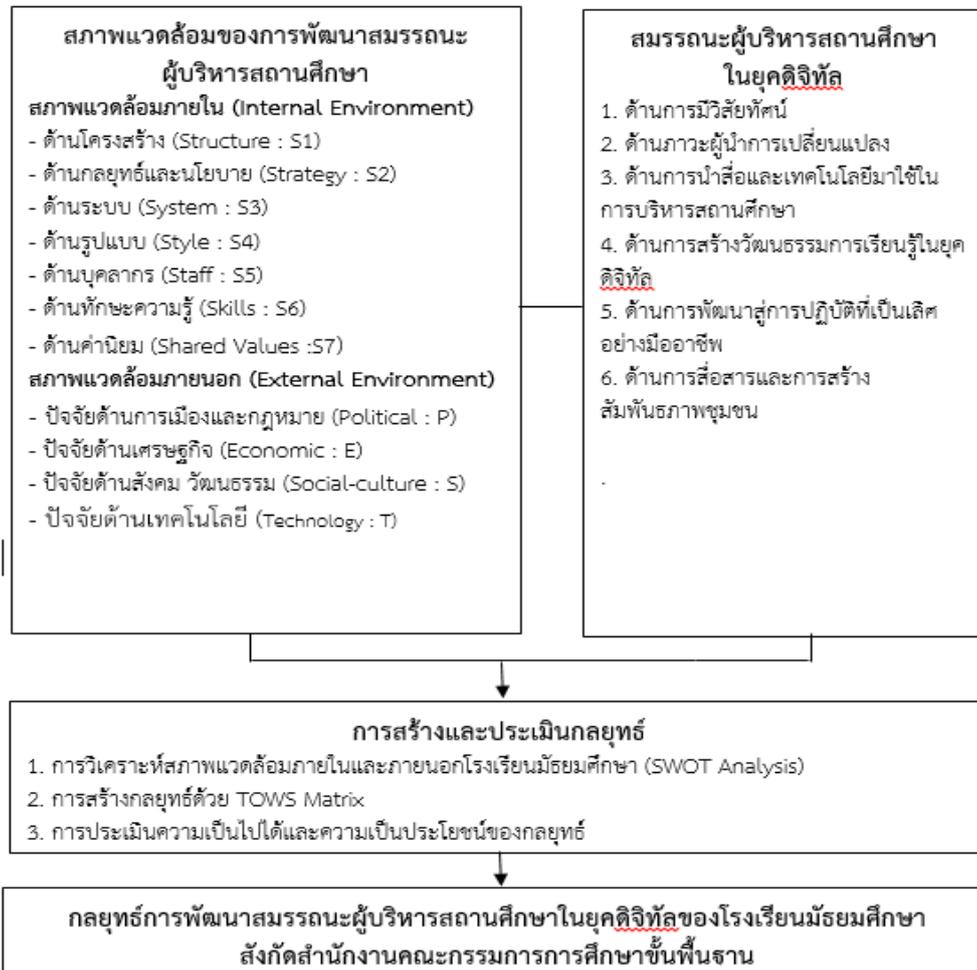
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา “กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ของนักวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

กรอบที่ 1 แนวคิดการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลต่อสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ได้มาจากแนวคิดและทฤษฎีการบริหารกลยุทธ์ของ ธงชัย สันติวงษ์ (2544), บุญเลิศ เย็นคงคา (2554), ประโชค ชุมพล (2546), พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ (2560), พักตร์ผจง วัฒนสินธุ์ และพสุ เตชะรินทร์ (2542), ไพโรจน์ ปิยวงษ์วัฒนา (2545), วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2555), สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2546).

กรอบที่ 2 สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สันเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้จากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดของ มานะ ครุฑาโรจน์ (2563), สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562 : 120-121), ต้อมลักษณ์ บุญธรรม (2559 : 219-220), เอกชัย กีสุขพันธ์ (2563), สมาน แก้วคำไสย์ และคณะ (2559), สุกุณา ปั่นทอง และคณะ (2562), Eric Sheninger (2019) Stewart (2015), Kaganer (2014, อ้างอิงใน จินฉนวนวัตร ปะโคทัง, 2561)

กรอบที่ 3 การสร้างและประเมินกลยุทธ์ สันเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้จากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดการศึกษา และประเมินกลยุทธ์ของ พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2552), พรทิพย์ จัปจิตต์ (2559), สุวิมล ว่องวานิช (2562), สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2553), และสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1981) ดังรูปที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$) ได้แก่ 2) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{x} = 4.50$) 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 4.49$) 3) ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.47$) 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ($\bar{x} = 4.46$) 5) ด้านการ

พัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ ($\bar{x} = 4.46$) 6) ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ($\bar{x} = 4.46$) สภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มากที่สุด ได้แก่ 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ($\bar{x} = 4.52$) และด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ($\bar{x} = 4.50$) 2) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{x} = 4.48$) 3) ด้านการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.48$) 4) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 4.44$) และ 5) ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ ($\bar{x} = 4.42$) ตามลำดับ

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มี 5 กลยุทธ์หลัก 13 กลยุทธ์รอง 62 แนวทางการพัฒนา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาศักยภาพการกำหนดภาพอนาคตการบริหารสถานศึกษาที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง ได้แก่ กลยุทธ์รองที่ 1.1) พัฒนาความเชี่ยวชาญในการกำหนดภาพในอนาคต ประกอบด้วย 6 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 1.1.1) พัฒนาให้มีความรู้และทักษะการกำหนดภาพในอนาคต 1.1.2) วิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในกระบวนการกำหนดภาพในอนาคต 1.1.3) เสริมประสบการณ์เพื่อการบูรณาการเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ในกระบวนการบริหารสถานศึกษา 1.1.4) จัดทำแผนสำรองเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด 1.1.5) จัดทำวิจัยและพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและกฎหมาย 1.1.6) ยกกระดับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษาในอนาคตได้อย่างชัดเจน กลยุทธ์รองที่ 1.2) พัฒนาการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ ประกอบด้วย 6 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 1.2.1) จัดการรูปแบบการสื่อสารที่สามารถให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและวิสัยทัศน์ 1.2.2) วิเคราะห์สิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนานโยบายและวิสัยทัศน์ 1.2.3) จัดทำช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อให้ทุกคนสามารถส่งความคิดเห็นได้ง่ายและสะดวก 1.2.4) จัดกิจกรรมสนทนากลุ่มเพื่อรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ปัญหางานเชิงลึก 1.2.5) ปรับปรุงและพัฒนาวิสัยทัศน์ส่วนบุคคลให้เป็นวิสัยทัศน์องค์การ 1.2.6) ติดตามและประเมินผลการพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์

กลยุทธ์หลักที่ 2 ทบทวนพฤติกรรมภาวะผู้นำการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่ กลยุทธ์รองที่ 2.1) พัฒนาความเป็นผู้นำในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารด้านสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วย 4 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 2.1.1) จัดระบบการบริหารที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรม 2.1.2) วิเคราะห์บทบาทหน้าที่เพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้นำ 2.1.3) กำหนดนโยบายที่สามารถตอบสนองต่อการ

เปลี่ยนแปลงทั้งด้านสังคมและวัฒนธรรม 2.1.4) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่มีความทันสมัยและสามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กลยุทธ์รองที่ 2.2) รับรู้และเตรียมความพร้อมในการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วย 6 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 2.2.1) ทบทวนแผนรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคมและวัฒนธรรม 2.2.2) ออกแบบการบริหารที่มีแนวทางที่ชัดเจนและปรับใช้ได้จริงตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม 2.2.3) จัดกิจกรรมและการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับประโยชน์และการใช้งานของเทคโนโลยีดิจิทัลตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม 2.2.4) จัดให้มีทีมงานที่สามารถให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือทางเทคนิคได้ตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม 2.2.5) จัดสื่อทรัพยากรที่จำเป็น เช่น คู่มือการใช้งาน, วิดีโอสอนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม 2.2.6) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในการบริหารการเปลี่ยนแปลง กลยุทธ์รองที่ 2.3) พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 4 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 2.3.1) วางแผนการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลตอบสนองความก้าวหน้าในยุคดิจิทัล 2.3.2) จัดกิจกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเปลี่ยนแปลง 2.3.3) จัดทำระบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลง 2.3.4) ติดตามและประเมินและปรับแผนพัฒนาทักษะให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กลยุทธ์หลักที่ 3 พัฒนาศาสนาความสามารถการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่ กลยุทธ์รองที่ 3.1) พัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหาร ประกอบด้วย 4 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 3.1.1) พัฒนาวัตถกรรมการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลทางการบริหาร 3.1.2) กำหนดนโยบายการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลที่สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา 3.1.3) วิเคราะห์และวางแผนการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความครอบคลุมและสามารถตอบสนองต่อสภาพความพร้อมทางสังคมและวัฒนธรรม 3.1.4) ติดตามและประเมินการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหาร กลยุทธ์รองที่ 3.2) เพิ่มทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหาร ประกอบด้วย 5 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 3.2.1) พัฒนาความรู้และทักษะในการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารอย่างต่อเนื่อง 3.2.2) วิเคราะห์และทบทวนความต้องการการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหาร 3.2.3) จัดกิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์การใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหาร 3.2.4) ศึกษาดูงานการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหาร 3.2.5) ประเมินผลการพัฒนาทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหาร กลยุทธ์รองที่ 3.3) ส่งเสริมความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย 4 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 3.3.1) จัดทำแผนการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงบประมาณ 3.3.2) จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงบประมาณ 3.3.3) จัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ความสามารถในการใช้สื่อ เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงบประมาณ 3.3.4) ศึกษาดูงานด้านการบริหารงบประมาณโดยการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล

กลยุทธ์หลักที่ 4 รักษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย กลยุทธ์รองที่ 4.1) สร้างการยอมรับการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วย 5 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 4.1.1) สร้างความมั่นใจในการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหาร 4.1.2) สร้างค่านิยมร่วมในการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหาร 4.1.3) ไตร่ตรอง สะท้อนคิดการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหาร กลยุทธ์รองที่ 4.2) ยกย่องการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของตนเอง ประกอบด้วย 5 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 4.2.1) จัดกิจกรรมเพื่อสร้างประสบการณ์การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้การใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล 4.2.2) จัดอบรม ศึกษาดูงาน เพื่อยกระดับการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้การใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล 4.2.3) ปรับปรุงกระบวนการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ 4.2.4) สร้างวัฒนธรรมการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล 4.2.5) ติดตามและประเมินผลการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล กลยุทธ์รองที่ 4.3) ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน ประกอบด้วย 5 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 4.3.1) จัดประสบการณ์วัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลครอบคลุมทุกภาคส่วน 4.3.2) จัดประชุมเพื่อรับข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ดิจิทัล 4.3.3) จัดกิจกรรม การศึกษาและประชาสัมพันธ์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 4.3.4) ปรับปรุงระบบการสร้าง วัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย 4.3.5) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ดิจิทัลที่มีรายละเอียดและวัดผลได้

กลยุทธ์หลักที่ 5 ส่งเสริมความสามารถการสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพกับชุมชน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย กลยุทธ์รองที่ 5.1) เพิ่มทักษะการสื่อสารในการสร้างสัมพันธภาพชุมชน ประกอบด้วย 5 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 5.1.1) สร้างระบบการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพกับชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ 5.1.2) พัฒนาเครือข่ายการสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหาร 5.1.3) จัดเวที แสดงการเรียนรู้บทบาทการสื่อสารออนไลน์และออฟไลน์ร่วมกับชุมชน 5.1.4) จัดทำปฏิทินเพื่อให้เกิดเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีผ่านโปรแกรมฝึกอบรมและสัมมนาร่วมกับชุมชน 5.1.5) วิเคราะห์และทบทวนระบบการสื่อสาร ในการสร้างสัมพันธภาพกับชุมชน กลยุทธ์รองที่ 5.2) พัฒนาทักษะการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม แนวทางการ พัฒนา ประกอบด้วย 5 แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย 5.2.1) จัดทำแผนพัฒนาทักษะและความรู้ในด้าน การใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลแบบมีส่วนร่วม 5.2.2) จัดตั้งระบบการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเผยแพร่ และรับข้อมูลข่าวสาร 5.2.3) ประยุกต์ใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการสื่อสารที่ตอบสนองความต้องการให้ ครอบคลุมทุกส่วน 5.2.4) จัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการสื่อสารเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วม 5.2.5) ติดตามและประเมินการพัฒนาทักษะการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ระดับ 0.99 ในการนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าการศึกษาสภาพแวดล้อมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นจุดแข็ง พบว่า ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำ เป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้มีความรู้ และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2563) ที่กล่าวว่า การสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่าน Internet ได้ตลอดเวลา

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นจุดอ่อน พบว่า ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชัดเจนมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการใช้ดุลยพินิจในการพิจารณากำหนดมอบหมายงาน ทิศทางของความสำเร็จให้กับผู้ที่มีความเชี่ยวชาญงานในแต่ละด้านได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม รวมถึงการระบุนโยบายเขตอำนาจการตัดสินใจ ความรับผิดชอบและขอบข่ายในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลให้การบริหารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรายุ ศรีสง่าชัย (2561: 113) ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากอนแก่น เขต 2 มีโครงสร้างของรูปแบบ 5 ส่วน คือ หลักการ จุดประสงค์

องค์ประกอบของการพัฒนาซึ่งมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้และวิสัยทัศน์ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาทีมงาน ด้านการส่งเสริมความร่วมมือ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี วิธีการพัฒนาและการประเมินผล

1.3 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นโอกาส พบว่า การสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้บริการแหล่งบริการด้านสื่อและเทคโนโลยี ทั้งในเวลาและนอกเวลาราชการกับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการจัดให้บริการแหล่งบริการด้านสื่อและเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อให้ทันยุคทันเหตุการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิณฉัตร ปะโคทัง (2561) ได้กล่าวถึง การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อดิจิทัลของสถานศึกษา ที่หลากหลายรูปแบบ สามารถช่วยให้การสื่อสารข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา การสื่อสารระหว่าง ผู้เรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพมากขึ้น

1.4 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมนอกของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่เป็นอุปสรรค พบว่า ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในยุคดิจิทัลและเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันสถานการณ์ทางการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและรวดเร็ว ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายทางการเมือง และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิณฉัตร ปะโคทัง (2561, น. 273-280) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีแนวคิดใหม่ในการบริหารการศึกษา เพื่อให้รองรับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และในยุคดิจิทัลมีทิศทางของการเปลี่ยนแปลง ที่ทำให้ก้าวสู่ความเป็นผู้นำยุคดิจิทัล การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีพัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพ การพัฒนาครูด้วยเครือข่ายของการเรียนรู้ส่วนบุคคล

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาศักยภาพการกำหนดภาพอนาคตการบริหารสถานศึกษาที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีจุดแข็งในการกำหนดภาพอนาคตการบริหารสถานศึกษาที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ก้าวทันสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงตามยุคตามสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุบัน มุขระโกษา และคณะ (2561) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 จะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายและภารกิจของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู ด้านการส่งเสริมบรรยากาศด้านวิชาการ และด้านการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครู และสอดคล้องกับแนวคิดสมรรถนะผู้บริหารของ Hellriegel, Jackson and Slocum (2001) พบว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ในการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ เป้าหมาย สร้างบรรยากาศความร่วมมือ แรงจูงใจในการทำงาน และการเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกของทีมได้

กลยุทธ์หลักที่ 2 ทบทวนพฤติกรรมภาวะผู้นำการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีจุดอ่อนในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและต้องการเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม และมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านภาวะผู้นำการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุบัน มุขระโกษา และคณะ (2561) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 ต้องมีคุณสมบัติที่โดดเด่นเหมาะสม มีประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา และทักษะยุคใหม่ที่ทันสมัยเหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์ 4 ด้าน ได้แก่ มีคุณลักษณะที่ดี มีทักษะยุคใหม่ มีความเป็นผู้นำทางวิชาการบนพื้นฐานคุณธรรมจริยธรรม เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรณสรณ์ นรดี (2563) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครูกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโคกเพชรดองกำเม็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญท์ภูภัทร์ ศุภะกุลสวัสดิ (2564) พบว่า การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์และสภาพการณ์ย่อมต้องดำเนินการให้เหมาะสมและทัน่วงที ซึ่งแนวทางการปฏิบัติ ต้องเป็นระบบขององค์การ เพื่อให้วัฒนธรรมองค์การสามารถสร้างอรรถประโยชน์ในการดำเนินงาน โดยมี แนวการปฏิบัติ การกำหนดทิศทาง แบบแผนของคนในองค์การและสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง กับสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

กลยุทธ์หลักที่ 3 พัฒนาความสามารถการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีจุดอ่อนในการพัฒนาสมรรถนะในการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560-2579) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาองค์กรทางการศึกษา ข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน ผู้บริหารจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารเพื่อการบริหาร ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2561) พบว่า การศึกษาในยุค 4.0 เป็นยุคสร้างนวัตกรรมด้วย Hard ware และ software การพัฒนาทุกด้านเป็นนวัตกรรม

กลยุทธ์หลักที่ 4 รักษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีจุดแข็งในการรักษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทั่วทั้งองค์กรในยุคดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมานะ ไชยโชติ (2564) พบว่า ภาวะผู้นำแบบดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กรและประสิทธิภาพโรงเรียน ขยายโอกาสในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ธัญรดี หิรัญกิตติกร (2565) พบว่า ความเป็นองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายพิณ ปั่นทอง (2563) พบว่า องค์ประกอบของปัจจัยภายในองค์กรประกอบด้วย ทักษะด้านการบริหารอารมณ์และความคิด หรือที่เรียกว่า Soft Skill มีความสำคัญต่อการบริหารองค์กร ในยุคดิจิทัล ด้านวัฒนธรรมองค์กรที่ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล โครงสร้างองค์กรที่มีความยืดหยุ่น มีความคล่องตัว เป็นโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมในยุคดิจิทัล ด้านการสื่อสารในยุคดิจิทัลมี ความรวดเร็วสูงและจำเป็นต้องมีความโปร่งใส ไม่แอบแฝงวาระซ่อนเร้นที่สร้างความสับสนทุกคนในองค์กรต้องเห็นภาพเดียวกัน

กลยุทธ์หลักที่ 5 ส่งเสริมความสามารถการสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีจุดแข็งในการสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทน์นิ พิงศ์โพธิธรรม (2564) พบว่า เทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตมีศักยภาพที่ช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้น รวมถึงยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการเปิดใช้งานนวัตกรรมและวิธีการทำงานใหม่ ๆ สร้างความสัมพันธ์ในทีมงานที่เข้มแข็ง เกิดการปรับปรุงการสื่อสารและให้ความร่วมมือในการทำงาน ตลอดจนช่วยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลได้อย่างมหาศาล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสมวลี ชยามฤต (2564) พบว่า การจัดการความรู้ในการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์เพื่อรองรับยุคดิจิทัลขององค์กร โดยการสร้างช่องทางและเกิดการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคลากรด้วย การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันเป็นฉันทมติ มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.99 ทั้งนี้เพราะผู้บริหารจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพการกำหนดภาพอนาคตการบริหารสถานศึกษาที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ต้องทบทวนพฤติกรรมภาวะผู้นำการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม พัฒนาความสามารถการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา รักษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และส่งเสริมความสามารถการสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ ชุมศรี (2555) ที่สรุปผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยแบ่งสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) สมรรถนะหลัก ประกอบกับการมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม 2) สมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนา ศักยภาพบุคลากรและการมีวิสัยทัศน์ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารคือ สัญลักษณ์ขององค์กรต้องมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการบริหารสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีจุดแข็งด้านการกำหนดภาพอนาคตการบริหารสถานศึกษาที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นควรมีการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีวิสัยทัศน์กระบวนทัศน์ใหม่ ในการกำหนดแนวทางของสถานศึกษา ที่สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่องไม่มีวันจบสิ้น ซึ่งก็คือความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีจุดอ่อนด้านการพัฒนาความสามารถการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้นควรมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน ศึกษาเทคนิควิธีการกระบวนกรต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ส่งเสริมและนำนวัตกรรมใหม่ ๆ รวมถึงการจัดหาทรัพยากรให้เพื่อดำเนินการฝึกฝนและพัฒนาตามความคิดสร้างสรรค์ของบุคลากรมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีจุดแข็งด้านความสามารถการสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชน ดังนั้นควรมีการส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชน รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้อง

วางเป้าหมายการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลโดยต้องพัฒนาตนเองให้มี วิสัยทัศน์ ตระหนัก เห็นความสำคัญ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชนในการยกระดับการบริหารจัดการสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เท่านั้น ดังนั้นควร นำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัยรูปแบบอื่น เช่น การสำรวจระดับสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา การศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นต้น

2.2 ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นวัตกรรมการศึกษา จำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิม เพื่อให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

เอกสารอ้างอิง

- กรกต ขาวสะอาด. (2559). *สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- จินฉัตร ปะโคทั้ง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. อุบลราชธานี : ศิริธรรม ออฟเซ็ท, 273-280.
- จิรายุ ศรีสง่าชัย. (2561). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ณัฐธินิชา พรปทุมชัยกิจ และคณะ. (2564). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ โยโสธร*. สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*. 15 (2), 52 - 54.
- ต้องลักษณ์ บุญธรรม. (2559). *การเป็นผู้นำยุคเศรษฐกิจดิจิทัลกับการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรทางการศึกษา*. *วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. 7 (1), 219-220.

- ธัญรดี หิรัญกิตติกร. (2565). ความต้องการความเป็นองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 12 (3), 266 – 278.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2544). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนพานิชย์.
- นันทน์นิธิ พงศ์โพธิธรรม. (2564). แนวทางการพัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัลของบุคลากรสำนักงานเทศบาลนครปากเกร็ดสู่การเป็นนวัตกรรมผู้ประกอบการสาธารณะในยุคไทยแลนด์ 4.0 วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 12 (1), 93 – 110.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาวิยาสาน.
- บุญเลิศ เย็นคงคา. (2554). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: วี.เจ.พรีนติ้ง.
- ประโชค ชุมพล. (2546). การบริหารเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดการ.
- ประสิทธิ์ ชุมศรี. (2555). การประเมินสมรรถนะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา: สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กระทรวงศึกษาธิการ.
- พรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. (2560). นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษายุคใหม่. มหาสารคาม: อภิชาตการพิมพ์.
- พรชัย เจดามาน. (22 กรกฎาคม 2567). มิติพลวัตการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ. <http://oknation.nationtv.tv/blog/jedaman>.
- พรทิพย์ จับจิตต์. (2559). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อสนับสนุนการเสริมสร้างคุณลักษณะนักเรียนสำหรับสังคมยุคดิจิทัล. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัคตร์ผอง วัฒนสินธุ์ และพสุ เตชะรินทร์. (2542). การจัดการเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2561). การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไพโรจน์ ปิยวงษ์วัฒนา. (2545). การจัดการเชิงกลยุทธ์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2552). การศึกษาและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- ภาณุเดช แสงลุน และชยาภานต์ เรืองสุวรรณ. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 11 (41), 175-184.

- มานะ ครุฑาโรจน์. (2563). กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยุคการศึกษา 4.0. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 5 (9), 351-369.
- มานะ ไชยโชติ. (2564). *ภาวะผู้นำแบบดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กร และประสิทธิผลโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 18 (1), 624 – 630.
- ยุภาพร ยุภาศ. (2562). กลยุทธ์กับการบริหารงาน. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 6 (1),
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2555). *การบริหารจัดการและการบริหารยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของรัฐ*. กรุงเทพมหานคร: โฟร์เพช.
- วรรณิ แกมเกต. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). *ทฤษฎีการประเมิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
- สกุณา ปั่นทอง และคณะ. (2562). *การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านบ่อ) สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*. 4 (2), 558-569.
- สงบ อินทรมณี. (2562). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*. 16, 357-358.
- สมาน แก้วคำไสย์, เฉลย ภูมิพันธ์ และ ยุวธิดา ขาปัญญา. (2559). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 35 (3), 158-173.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุบัน มุขระโกษา และ คณะ. (2561). *ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0*. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*. 4 (2), 453-461.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2553). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นท์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง (มหาชน).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพมหานคร.

- โสมวลี ชยามฤต. (2564). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับยุคดิจิทัลขององค์การภาครัฐและเอกชน
วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 4 (1), 38 - 50.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). *การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล*. (School Management in Digital Era).
- Gorton, C. (2018). 6 characteristics of digital leadership. *Online*. Retrieved July 20, 2024, from <https://digileaders.com/6-characteristics-digital-leadership>.
- Hellriegel, Don., Jackson Susan E., Slocum, John W. (2001) . *Management : A CompetencyBased Approach*, 9th ed. United State of America : Thompson, South-Western Educational Publishing.
- Jakubik, M. (n.d.) (2018). "*Rethinking Leadership and Its Practices in the Digital Era.*" Management International Conference Monastier di Treviso, Italy (24–27 May).
- Stufflebeam, D.L. (1981). *Evaluation Models*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Yamane, T. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. 2rd ed. New York : Harper. and Row.